

JAN SADOWSKI

1. Dane osobiste:

Kan. Jan Sadowski, ur. 27 sierpnia 1919 r., rolnik, kawaler.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

Aresztowano mnie 10 lutego 1940 r. i wywieziono do akmolińskiej [akmolskiej] *obłasti*, KASSR [KSRR].

3. Nazwa obozu, więzienia, miejsca robót przymusowych:

Pracowałem w kopalni złota w St[i]epniaku, akmolińskiej [akmolskiej] *obłasti*.

4. Opis obozu, więzienia:

Mieszkałem początkowo w baraku ogólnym, gdzie na jednej sali żyło ok. stu osób. Potem byłem w baraku wybudowanym specjalnie dla Polaków, w jednym pokoju wraz z rodziną składającą się z 11 osób. Warunki mieszkaniowe fatalne: brak opału, wody i wszelkich niezbędnych rzeczy.

5. Skład jeńców, więźniów, zesłańców:

Na posiołku tym mieszkało ok. 900 osób – mężczyzn, kobiet i dzieci. Przeważnie Polacy. Poziom umysłowy średni, stosunki wzajemne poprawne poza małymi wyjątkami (dotyczącymi osób wyznania prawosławnego), kiedy sami zesłańcy utrudniali sobie to życie, zajmując się donosicielstwem na rzecz NKWD.

6. Życie w obozie, więzieniu:

Pracowałem przez półtora roku w kopalni złota. Dzień pracy ośmiogodzinny. Warunki fatalne, często musieliśmy pracować bez butów (w kaloszach) i bez nieprzemakalnych ubrań, mimo że w kopalni było mokro i zimno.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Stosunek NKWD nieprzyjazny. Nie wolno było wspominać o Polsce, a nawet usiłowano prześladować mowę polską. Przeprowadzano wiece komunistyczne, organizowano

kółka młodzieży komunistycznej. A za nieprzynależenie [do] nich stosowano represje, jak usuwanie z pracy, przenoszenie na gorzej płatne stanowisko itp. Informacje o Polsce podawano fałszywe, oskarżając naród polski o wrogie zamiary względem władz ZSRR i narodu rosyjskiego.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska była zapewniona dostateczna. Szpital był w mieście, bezpłatny. Było kilka wypadków śmierci na skutek nieszczęśliwych wypadków (oraz normalny zgon). Nazwisk nie pamiętam.

9. Czy i jaka była łączność z rodziną?

Byłem wywieziony wraz z rodziną.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Po ogłoszeniu amnestii zapisałem się do Wojska Polskiego jako ochotnik, lecz wskutek przyczyn ode mnie niezależnych powróciłem znowu do rodziny w Stiepniaku. Wstąpiłem do wojska w Ługowoj[e] 28 lutego 1942 r. i zostałem przydzielony do 10 Pułku Artylerii Lekkiej [w] 10 Dywizji Piechoty.